Адыгэ макъ

№ 50 (20314)

2013-рэ илъэс

БЭРЭСКЭШХУ
ГЪЭТХАПЭМ и 22-рэ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

АР-м и ЛІышъхьэ адыриІэгъэ ІофшІэн зэІукІэгъухэр

Адыгеим и ЛІышъхьэ ІофшІэным епхыгъэ зэІукІэгъухэр тыгъуасэ адыриІагъэх зекІоным ихэхъоныгъэ иІофыгъохэмкІэ Адыгеим и Премьер-министрэ игуадзэу Владимир Петровымрэ Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкІэ ыкІи сатыумкІэ иминистрэу ЛІыхэсэ Махьмудрэ.

Республикэм и ЛІышъхьэ Владимир Петровым зыІокІэм я VIII-рэ Дунэе къэгъэлъэгъонэу «Интурмаркет-2013» зыфиІоу Москва щыкІуагъэм епхыгъэ Іофыгъохэм атегущыІагъэх. Премьер-министрэм игуадзэ къызэриІуагъэмкІэ, Іофтхьабзэм нахь фэхьазырэу къыхагъэщыгъэ шъолъыри 5-мэ Адыгеир ахэфагъ, арышъ, Адыгэ Республикэм зекІонымкІэ ыкІи зыгъэпсэфыпІэхэмкІэ и Комитет сертификатэу «Я VIII-рэ Дунэе къэгъэлъэгъонэу «Интурмаркет-2013» зыфиІорэм чанэу зэрэхэлэжьагъэм пай» зыфиІорэр къызэрэфагъэшъошагъэм ошІэ-дэмышІагъэ хэлъэу щытэп. Урысыем ишъолъырхэм ястендхэр къызаплъыхьэхэм, УФ-м и Правительствэ и Тхьаматэу Дмитрий Медведевым Адыгеим икъэгъэлъэгъон ынаІэ къытыридзагъ, материалхэр шІогъэшІэгъонэу къыплъыхьагъэх, инвестициехэм афэгъэхьыгъэхэм защигъэгъозагъ, Лэгъо-Накъэ зыгъэпсэфыпІэ щызэхэщэгъэнымкІэ ІэпыІэгъу къафэхъунэу къыгъэгугъагъэх. Зэхэубытагъэу къэпІон хъумэ, республикэм икъэгъэлъэгъон зекІон Іофым пылъхэм, инвесторхэм анэмыкІэу, ау сыдми заплъыхьанэу къекІолІагъэхэми Адыгеир зыфэдэр зэрагъэлъэгъумэ ашІоигъоу хъугъэ. Урысыем ишъолъыр зэфэшъхьафхэм къарыкІыгъэхэми зэпхыныгъэхэр къыддашІыхэмэ ашІоигъоу къыхагъэщыгъ.

— Дмитрий Медведевыр Адыгеим къызэкІом, Лэгъо-Накъэ щыІагъ, дунаеэ мэхьанэ зиІэщт зыгъэпсэфыпІэм ишІынкІэ Іофыгъо заулэми защигъэгъозэгъагъ. А зыгъэпсэфыпІэм ишІын епхыгъэ ІофшІэныр лъыгъэкІотэгъэным мэхьанэ гъэнэфагъэ иІэу щыт, — хигъэунэфыкІыгъ ТхьакІущынэ Аслъан.

Инвестициехэм алъэныкъокІэ Мыекъопэ районым фэгъэхьыгъагъ ЛІышъхьэм ЛІыхэсэ Махьмудэ дыриІэгъэ зэІукІэгъур. Адыгэ Республикэм экономикэ хэхъоныгъэмкІэ ыкІи сатыумкІэ иминистрэ Адыгеим и ЛІышъхьэ къыфиІотагъ республикэм инвестиционнэ программэр зэрэгъэцакІэрэм фэгъэхьыгъэу. Мы илъэсымкІэ республикэ бюджетым илимитхэу «Хьаджэхъу» зыфиІорэ комплексым епхыгъэ ІофшІэнхэм апэІухьанэу къыщыдэлъытагъэхэри зэкІэ аІэ къырагъэхьагъэх. ГазрыкІуапІэм ишІын аухыгъ, псырыкІуапІэхэри хьазырых, непэкІэ псым епхыгъэ псэуалъэхэм яшІын лъэкІуатэ. Ащ нэмыкІэу Свято-Михайловскэ турист-спорт комплексым псыр зэрэІэкІэхьащтым епхыгъэ ІофшІэнхэр ыкІэм фэкІох, электроэнергиер алъыгъэІэсыгъэнымкІи ІофшІэнхэр рагъэжьагъэх.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ инресс-къулыкъу

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэ и Указ

Адыгэ Республикэм ищытхъуцІэхэр афэгъэшъошэгъэнхэм ехьылІагъ

Адыгэ Республикэм икультурэрэ иискусствэрэ яхэхъоныгъэ яІахь зэрахашІыхьагъэм ыкІи гуетыныгъэ фыряІэу Іоф зэрашІэрэм апае Адыгэ Республикэм ищытхъуцІэхэр афэгъэшъошэгъэнхэу:

«Адыгэ Республикэм инароднэ артист» зыфиІорэр **Ацумыжъ Нурбый Мэзбэч ыкъом** — культурэмкІэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэу И. Шъ. Цэим ыцІэкІэ щытыр» зыфиІорэм иартист;

«Адыгэ Республикэм изаслуженнэ артист» зыфиІорэр **Бежан Сергей Владимир ыкъом** — Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние» исимфоническэ оркестрэ иартист;

«Адыгэ Республикэм культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІорэр афэгъэшъошэнэу:

Берестова Надеждэ Щамсудин ыпхъум — муниципальнэ гъэпсыкІэ зиІэ «Шэуджэн районым» имуниципальнэ учреждениеу «Лъэпкъ культурэмкІэ район гупчэр» зыфиІорэм илъэпкъ фольклор ансамблэу «Нартшъау» зыфиІорэм ипащ;

Стефаненко Александр Евгений ыкъом — Адыгэ РеспубликэмкІэ къэралыгъо бюджет учреждениеу «ИскусствэхэмкІэ Адыгэ республикэ колледжэу У. Хь. Тхьабысимым ыцІэкІэ щытыр» зыфиІорэм икІэлэегъаджэ.

Адыгэ Республикэм и ЛІышъхьэу
ТХЬАКІУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
гъэтхапэм и 21-рэ, 2013-рэ илъэс
N 31

Іофыгъо зэфэшъхьафхэм атегущыІагъэх

Социальнэ–ІофшІэн зэфыщытыкІэхэр гъэзекІогъэнхэм фэгъэзэгъэ республикэ комиссиеу лъэныкъуищ зыхахьэрэм изэхэсыгъо тыгъуасэ Мыекъуапэ щыкІуагъ.

Іофтхьабзэр рагъэжьэным ыпэкІэ «ІофшІэныр щынэгъончъэнымкІэ организацие анахь дэгъу» зыфиІорэ зэнэкъокъоу Адыгеим щызэхащагъэм текІоныгъэр ыкІи хагъэунэфыкІырэ чІыпІэхэр къыщыдэзыхыгъэхэм афэгушІуагъэх. АР-м ІофшІэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкІэ и Министерствэ ипащэу Натальэ Широковам къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, зэнэкъокъум организацие 243-рэ хэлэжьагъ ыкІи ар едзыгъуитІоу зэтеутыгъагъ. Апэрэр муниципальнэ образованиехэм ащыкІуагъ, ахэм ащытекІуагъэхэр республикэ зэнэкъокъум нэужым хэлэжьагъэх. Апэрэ чІыпІэр къыдихыгъ «Кубаньэнергэм» икъутамэу Адыгэ электрическэ сетьхэм. ЯтІонэрэ хъугъэ зэфэшІыгъэ Іахьзэхэлъ обществэу «ПсэолъэшІ материалхэм якомбинатэу «Инэм» зыфиІорэр. Ящэнэрэ чІыпІэр фагъэшъошагъ зэІухыгъэ Іахьзэхэлъ обществэу «Адыгэгазым». Ахэм зэкІэми дипломхэр ыкІи шІухьафтын лъапІэхэр аратыжьыгъэх.

Апэрэ Іофыгъоу зэхэсыгъом хэлэжьагъэхэр зытегущыІагъэхэр ІофшІэным шъобж хэзыхырэр ыкІи ясэнэхьат епхыгъэу уз зиІэ хъухэрэр социальнэу ухъумэгъэнхэм ылъэныкъокІэ къэралыгъо учреждениеу «УФ-м социальнэ страхованиемкІэ и Фонд» зыфиІорэм ишъолъыр къутамэу Адыгеим щыІэм ипшъэрылъхэр зэригъэцакІэрэр, къыІэкІэхьэрэ мылъкур зэригъэзекІорэр ыкІи ащ шІуагъэу къытырэр ары. Мыщ фэгъэхьыгъэу къэгущыІагъ фондым икъутамэ ипащэ игуадзэу Тамара Колодко. Ащ къызэриІуагъэмкІэ, икІыгъэ 2012-рэ илъэсым республикэм ит ІофшІапІэхэм хъугъэ-шІэгъэ 99-рэ къащыхъугъ, ахэм нэбгыритІу ахэкІодагъ. 2011-рэ илъэсым мыщ фэдэ хъугъэшІэгъи 118-рэ агъэунэфыгъагъ, нэбгыри 5-мэ ядунай ахъожьыгъ. Фондым исчет зэкІэмкІи сомэ миллион 71-м ехъу къихьагъ, ау цІыфхэм аратыжьыгъэ ахъщэр ащ нахьыб, сомэ миллион 75-м кІахьэ. Ащ къыхэкІыкІэ фондым икъутамэ дотационнэу зэрэщытыр къыхигъэщыгъ. Гухэлъэу щыІэхэм ащыщэу Т.Колодко къыІуагъэр ІофшІэпІэ чІыпІэхэр аттестацие шІыгъэнхэр ары. Джащ фэдэу анахь шъхьаІэу ынаІэ зытыридзагъэр ІофшІакІохэм яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэр, ахэм Іоф ашІэнымкІэ амалэу аІэкІэлъхэр нахьышІу шІыгъэнхэр ары.

АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Галина Савенковар медицинэ кадрэхэм алъэныкъокІэ Іофхэм язытет къытегущыІагъ. 2008-рэ илъэсыр пштэмэ, республикэм ит медицинэ учреждениехэм ящыкІэгъэ ІофышІэхэм япроцент 60,7-м нэсэу ары ныІэп яІагъэр, врач нэбгырэ миным ехъу щыкІэщтыгъэх. 2013-рэ илъэсым ехъулІэу а пчъагъэр процент 76,6-м нагъэсын алъэкІыгъ. Илъэс заулэм къыкІоцІ Іофышхо ашІагъ нахь мышІэми, джырэ уахъти врач нэбгырэ 360-рэ фэдиз, гурыт медперсоналыр игъэкъугъэным пае джыри процент 25-рэ ящыкІагъэх. Къоджэ псэупІэхэм медицинэ ІофышІэхэм зэрафимыкъухэрэр икІыгъэ илъэсым гумэкІыгъо шъхьаІэу щытыгъ. Федеральнэ программэу щыІэм къыдыхэлъытагъэу нэбгыри 144-мэ зэтыгъо ахъщэ ІэпыІэгъоу сомэ миллион зырыз хъурэр аратыгъ. Ащ ишІуагъэкІэ къуаджэхэм ащыІэ ІофышІэхэр процент 79-м кІахьэу игъэкъугъэхэ хъугъэ. Г.Савенковам къызэриІуагъэмкІэ, федеральнэ ыкІи республикэ программэхэм яшІуагъэкІэ Іофхэм язытет джыри нахьышІу хъунэу, специалист ныбжьыкІэхэм япчъагъэ хэхъонэу мэгугъэх.

АР-м иминистрэхэм я Кабинет, АР-м ипрофсоюзхэм я Федерацие ыкІи ІофшІапІэ зыгъэгъотыхэрэм яобъединение зэзэгъыныгъэу зэдашІыгъэр гъэцэкІагъэ зэрэхъурэм къызэрэугъоигъэхэр нэужым тегущыІагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри аштагъэх.

ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэ хъугъэу гуетыныгъэ фыряІэу Іоф зэрашІэрэм, культурэмрэ искусствэмрэ хэхъоныгъэхэр зэрэщашІыгъэхэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тхылъ афагъэшъошагъ:

— Анцокъо Сарыет Тамыхъу ыпхъум, Шэуджэн районым лъэпкъ культурэмкІэ и Гупчэ ипащэ;

— Сетэ Долэтхъан Юсыф ыпхъум, Шэуджэн районым лъэпкъ культурэмкІэ и Гупчэ илъэпкъ ансамблэу «Къэрэкъамылым» ибалетмейстер;

— Тыгъужъ Азэмат Казбек ыкъом, къуаджэу Аскъэлае культурэмкІэ и Унэ ипащэ;

— КІыкІ Мирэ Андзаур ыпхъум, къуаджэу Нэшъукъуае культурэмкІэ и Унэ ихудожественнэ пащэ.

Iофтхьабзэу «Мэзхэм ятхьэмаф» зыфиIорэр Адыгеим щэкIо

1971-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу гъэтхапэм и 21-м мэзхэм якъэухъумэн и Дунэе мафэ тыди щыхагъэунэфыкIы. Мэкъумэщымкiэ Европейскэ конфедерацие 1971-рэ илъэсым щыIэгъэ я 23-рэ Генеральнэ Ассамблеим кIэщакIо зэрэщыфэхъугъагъэм тетэу а мафэр хагъэунэфыкIы.

Мэзхэм я Дунэе мафэ ехъулIэу Iофтхьабзэу «Мэзхэм ятхьэмаф» зыфиIорэр Адыгеим щызэхащэ. Хабзэ зэрэхъугъэу, мэзхэм къарыкIощтым ыгъэгумэкIырэ нэбгырэ мин пчъагъэхэр: кIэлэеджакIохэр, студентхэр, чIыпIэ зыгъэIорышIэжьынымкIэ ыкIи къэралыгъо гъэIорышIэнымкIэ къулыкъухэм яIофышIэхэр ащ хэлажьэх. Къэралыгъо къулыкъухэм, общественнэ организациехэм, нэбгырэ пэпчъ акIуачIэ зызэдырахьылIэкIэ, тыкъэзыуцухьэрэ дунаим изытет нахьышIу шIыгъэным тегъэпсыхьэгъэ Iофыгъор зэшIохыгъэ хъущт.

Ащ епхыгъэу Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ республикэм щыпсэурэ пстэуми къяджэ мэзым икъэбзэныгъэ анаIэ тырагъэтынэу, чIыопсым фэсакъынхэу, чъыг цIыкIухэр агъэтIысынхэу.

— Тыдэрэ чIыпIи — тызытес урамым е щагум, тикъэлэ, тикъоджэ гупсэ, администрацием е заводым ящагу чъыг зыщыдгъэтIысыкIэ, тэркIи, къыткIэхъухьащт лIэужхэмкIи ар IофышIоу хъущт, — хагъэунэфыкIы Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ испециалистхэм.

Зигугъу къэтшIыгъэ гъэIорышIапIэм агъэтIысыщт чъыгхэр ыпкIэ хэмылъэу къаритынхэу ыкIи ащкIэ консультациехэр афызэхищэнхэу хьазыр. Чъыгэе, кIэе мин 43-м ехъу агъэтIысынэу ахэм агъэхьазырыгъах.

Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ республикэм икъалэхэмрэ ирайонхэмрэ ямуниципальнэ образованиехэм яIэшъхьэтетхэм, предприятиехэмрэ организациехэмрэ япащэхэм, республикэм зэкIэ щыпсэухэрэм къяджэ Iофтхьабзэу «Мэзхэм ятхьэмаф» зыфиIорэм къыхэлэжьэнхэу. АгъэтIысыщт чъыгхэр къызэрэзыIэкIагъэхьащтым иIофыгъокIэ сыхьатыр 9.00-м къыщегъэжьагъэу сыхьатыр 18.00-м нэс, шэмбэтымрэ тхьаумэфэ мафэмрэ анэмыкIхэм, телефонэу (8772) 52-60-42-мкIэ афытеонхэ алъэкIыщт.

Мэзхэм ябайныгъэ икъэухъумэн непэкIэ дунаим ихэгъэгу пстэуми яэкологие пшъэрылъ шъхьаIэхэм зэу ащыщ. Экологхэм язакъоп, зэрэдунаеу лъэшэу егъэгумэкIы мы аужырэ илъэсхэм мэзхэр нахь макIэ зэрэхъурэм. ООН-м ар дунэе Iофыгъоу ылъытэзэ, мыщ хэхьэрэ къэралыгъо пстэуми зафегъазэ мы мафэм Iофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэрахьанхэу.

Ащ епхыгъэу Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ республикэм щыпсэурэ пстэуми къяджэ мэзхэм хэкIхэр къахамынэнхэу, ахэр амыушIоинхэу, машIохэр агъэкIосэжьынхэу, чIыопсым фэсакъынхэу. Мэз къабзэм къыщыпкIухьаныр бэкIэ нахь гухахъоу щыт.

Тыкъэзыуцухьэрэ дунаим изытеткIэ мэзхэм мэхьанэшхо яI. Ахэм жьыр аукъэбзы, чIыгум шынэгъакIэ зыдиIыгъыным фэлажьэх. Мэзхэм псэушъхьэ лъэпкъыбэ ащэпсэу, ау тичIыналъэ тет мэзхэр нахь цIыкIу мэхъу зэпытых. МашIохэм, хьэцIэ-пIацIэхэм, нэмыкI ушъхьагъухэм апкъ къикIыкIэ чъыгхэр мэкIодых. Гъатхэр къэсыгъэшъ, шIэхэу «чIыопсыр зикIасэхэр» мэзхэм якIущтых, машIохэр ашIыщтых ыкIи ахэр амыгъэкIуасэу къагъэнэщтых. Ау тэ тызэрэщыгъуазэмкIэ, машIохэм япроцент 90-м ехъур цIыфхэр ары зыпкъ къикIырэр.

Непэ чIыопсым тызэрэфэсакъырэм елъытыгъ неущ щыIакIэу тиIэщтыр зыфэдэщтыр!

ТышъолъэIу мэз фондым (агъэнэфэгъэ чIыпIэхэм анэмыкIхэм) машIохэр ащышъумышIынэу, хэкIыр ащишъумытэкъунэу, чIыопсым шъуфэсакъынэу.

Мэзхэм я Дунэе мафэ ехъулIэу мэзхэмрэ чъыгхэмрэ къэухъумэгъэнхэм атегъэпсыхьэгъэ Iофтхьабзэхэр Адыгэ Республикэм щэкIох. Адыгэ Республикэм мэзхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ чъыгаеу ыкIи кIаеу агъэтIысыщтхэр ыгъэхьазырыгъахэх.

ГумэкIыгъоу яIэхэм защигъэгъозагъ

Мыекъопэ къэлэ администрацием ипащэ ипшъэрылъхэр зыгъэцэкIэрэ Александр Наролиным чIыпIэ зыгъэIорышIапIэхэм яIофышIэхэм зэIукIэгъухэр адешIых, гумэкIыгъо шъхьаIэу яIэхэр зэрегъашIэх.

Мыекъопэ чIыпIэ зыгъэIорышIапIэу N 7-м фэтэрыбэу зэхэт унэ 36-рэ ыкIи чIылъэ унэ минрэ шъитфырэ фэдиз епхыгъ. Ахэм ащыпсэухэрэм яфэIофашIэхэр зэрагъэцакIэхэрэм, Iоф зэрадашIэрэм къэлэ администрацием ипащэ ипшъэрылъхэр зыгъэцакIэрэм защигъэгъозагъ. ГъэцэкIэжьынхэр зыщыкIогъэ гъогухэр къыплъыхьагъэх, урамхэр къызэрагъэнэфыхэрэм, хэкIыр зэрэдащырэм ыкIи нэмыкI Iофыгъохэми ынаIэ атыридзагъ.

Джащ фэдэу мы зыгъэIорышIэжьыпIэм хэхьэрэ гурыт еджапIэу N 28-м Александр Наролиныр еблэгъагъ. Гъэсэныгъэм игъэкIэжьын ипрограммэ диштэу еджапIэм ищыкIэгъэ Iэмэ-псымакIэхэр къыфащэфыгъэх. Ау унашъхьэм гъэцэкIэжьын IофшIэнхэр непэ ешIылIэгъэнхэ фае, ар гумэкIыгъо шъхьаIэу еджапIэм зэриIэр иIофышIэхэм къаIуагъ. Ащ изэшIохын ыуж зэрихьащтыр ыкIи ящыкIэгъэ IэпыIэгъур зэраригъэгъотыщтыр А.Наролиным къыхигъэщыгъ.

— «Народнэ гъэсэныгъэр» зыфиIорэ программэм еджапIэр мыгъэ хагъэуцуагъ. Учреждением игъэцэкIэжьын пэIухьащт сомэ миллиони 5,8-р къыфатIупщыщт ыкIи гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэм IофшIэнхэр аублэщтых. Iоныгъом и 1-м ехъулIэу зэтегъэпсыхьэгъэ еджапIэм кIэлэеджакIохэр къекIолIэжьынхэ алъэкIыщт, — къыхигъэщыгъ Александр Наролиным.

Мыекъопэ гурыт еджапIэу N 3-ми Александр Наролиныр джырэблагъэ щыIагъ. ГумэкIыгъоу ащ иIэхэр зэригъэшIагъэх, IэпыIэгъу афэхъунэу ыгъэгугъагъэх.

(Тикорр.).

Депутатхэм апай

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм иятIокIэнэрэ тфырэ зэхэсыгъо 2013-рэ илъэсым гъэтхапэм и 27-м щыIэщт.

Зэхэсыгъом зыщахэплъэщтхэм ахагъэхьагъэх мыщ фэдэ Iофыгъохэр: законопроектхэу «Адыгэ Республикэм изаконхэу «Адыгэ Республикэм и Конституционнэ Хьыкум ехьылIагъ», «УрыпсэунымкIэ ахъщэ анахь макIэр Адыгэ Республикэм щыгъэнэфэгъэным ехьылIагъ» зыфиIохэрэм зэхъокIыныгъэ афэшIыгъэным фэгъэхьыгъэм» ятIонэрэу ахэплъэгъэныр; законопроектхэу «2013-рэ илъэсым Адыгэ Республикэм икъэралыгъо мылъку приватизацие зэрашIыщт программэм ехьылIагъ», «Муниципальнэ къулыкъумкIэ стажыр къызэралъытэрэ ыкIи нэмыкI лъэхъанхэу Iоф зашIагъэхэр ащ зэрэхалъытэрэ шIыкIэм ехьылIагъ», «Адыгэ Республикэм изаконхэу «2013-рэ илъэсымкIэ ыкIи 2014-рэ, 2015-рэ илъэсхэм ячэзыу пIалъэкIэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьылIагъ», «Муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Красногвардейскэ районымрэ» ащ игъунапкъэхэмрэ гъэнэфэгъэнхэм яхьылIагъ», «Муниципальнэ гъэпсыкIэ зиIэ «Красногвардейскэ районым» муниципальнэ районым истатус фэгъэшъошэгъэным, ащ хэхьэщт муниципальнэ образованиехэр зэхэщэгъэнхэм ыкIи ахэм ягъунапкъэхэр гъэнэфэгъэнхэм яхьылIагъ», «Адыгэ Республикэм и УплъэкIу-лъытэкIо палатэ ехьылIагъ», «Физическэ культурэмрэ спортымрэ яхьылIагъ», «Адыгэ Республикэм имуниципальнэ къулыкъу иIэнатIэхэм яреестрэ ехьылIагъ», «Гъэсэныгъэм ехьылIагъ», «Зыныбжь икъугъэ нэбгырэ заулэмэ анаIэ атегъэтыгъэным ехьылIагъ», «Культурэ кIэнхэм (тарихъымрэ культурэмрэ ясаугъэтхэм) яхьылIагъ» зыфиIохэрэм зэхъокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм афэгъэхьыгъэхэм» апэрэу ахэплъэгъэныр ыкIи нэмыкI Iофыгъохэр.

Жуковскэм иурам тет унэу N 22-м зэхэсыгъохэр зыщызэхащэрэ Залышхоу хэтым сыхьатыр 11.00-м ащ иIофшIэн щыригъэжьэщт.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

СПОРТ ТУРИЗМЭР

МаунтинбайкымкIэ зэнэкъокъущтых

Апэрэу Адыгеим икъушъхьэтхыхэм кушъхьэфэчъэ спортыр зикIэсэ райдерхэр ащызэнэкъокъущтых.

Аужырэ илъэсхэм тиреспубликэ чIыпIэ мэхьанэ зиIэхэм анэмыкIэу федеральнэ ыкIи Дунэе зэнэкъокъухэр щызэхащэх. Ахэм къахэщы экстремальнэ спортымрэ зекIонымрэ ахэхьэрэ лъэпкъхэр къызэрябэкIырэр. ИкIыгъэ илъэсым изакъоу пштэми, Урысыем ичемпионат зэфэшъхьаф 12 Адыгэ Республикэм щыкIуагъ, 2013-рэ илъэсми щызэхащэщт зэнэкъокъухэм япчъагъэ къыщыкIэщтэп.

Маунтинбайк — джары зэрэдунаеу зэреджэхэрэр кушъхьэфэчъэ спортым. Адыгеим и Мыекъопэ район мэлылъфэгъу мазэм щырекIокIыщт зэнэкъокъур Урысые чемпионатым изы пычыгъоу щыт. Ащ хэлэжьэщтых кушъхьэфачъэкIэ къушъхьэм къыщызычъыхьэхэрэ цIыфхэу анахь дэгъоу зызыгъэхьазырыгъэхэр. Ахэр Урысыем ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм къарыкIыщтых, Адыгеим испортсменхэми чемпионатым зыщаушэтыщт.

Кушъхьэфэчъэ спортым зызыщыфагъэсэрэ республикэ кIэлэцIыкIу еджапIэм ипащэу Анатолий Лелюк къызэриIорэмкIэ, 2012-рэ илъэсым къушъхьэтешъоу Лэгъо-Накъэ кIэлэеджакIохэр зыхэлэжьэгъэхэ Урысые зэнэкъокъу щыкIуагъ. Ау джы къызэпэчъэщтхэр райдер IэпэIасэх, цIэрыIох, зэнэкъокъу зэфэшъхьафхэм ахэлэжьагъэхэу щытых.

Тегушхухьэныгъэшхо зищыкIэгъэ спорт лъэпкъхэр зикIасэхэр къушъхьэм щызэнэкъокъущтых, гъогу хьылъэхэм арыкIощтых, яIэпэIэсэныгъэ кушъхьэфачъэхэм атесхэу къагъэлъэгъощт.

(Тикорр.).

Икъоу фэхьазырых

Адыгэ Республикэм ирайонхэм ыкIи икъалэхэм къарыкIыгъэ лIыкIохэр зыхэлэжьэгъэхэ егъэджэн-методическэ Iофтхьабзэ мы мафэхэм Мыекъуапэ щызэхащагъ. Адыгэ Республикэм ошIэ-дэмышIэ IофхэмкIэ и Министерствэ иоперативнэ дежурнэ сменэ иIофышIэхэм, Адыгэ лъыхъон-къэгъэнэжьын отрядым иподразделениехэм, мэшIогъэкIосэ къулыкъум, АР-м хэгъэгу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ иподразделениехэм, «Адыггазым», Адыгэ электрическэ сетьхэм, нэмыкIхэми яIофшIэн зэрэзэхащэрэм, ошIэ-дэмышIагъэ горэ къызыхъукIэ, зэрэзэдэлэжьэнхэ алъэкIыщтхэм къызэрэугъоигъэхэр нэIуасэ афашIыгъэх.

Муниципальнэ образованиехэм якъулыкъушIэхэм IэпэIэсэныгъэу аIэкIэлъым хэгъэхъогъэныр, чIыпIэ зыгъэIорышIэжьын къулыкъухэм, республикэм игъэцэкIэкIо хэбзэ къулыкъухэм ыкIи МЧС-м яIофышIэхэм язэпхыныгъэ гъэпытэгъэныр, шIуагъэ къатыныр ары зэхэщакIохэм мурадэу яIагъэхэр. Адыгеим ичIыпIэ зэфэшъхьафхэм тхьамыкIагъо къащыхъумэ, ахэм ащылэжьэрэ пащэхэр зэрэзекIощтхэр, псынкIэу макъэ зэрагъэIущтыр, апэрэ IэпыIэгъур зыфэдэн фаер район лIыкIохэм агурагъэIуагъэх. Нэужым УФ-м ошIэдэмышIэ IофхэмкIэ и Министерствэ и ГъэIорышIапIэу Адыгеим щыIэм икъулыкъушIэхэм яIофшIакIэ къагъэлъэгъуагъ. Апэ мэшIогъэкIосэ къулыкъур ары зызыушэтыгъэр. Гъогу хъугъэшIагъэм хэфэгъэ машинэу машIом зэлъиштагъэр зэрагъэкIосэжьыгъэр къагъэлъэгъуагъ. Лъэтемытэу IэпыIэгъу псынкIэр къызэрэсыгъэм ишIуагъэкIэ ащ исыгъэ цIыфыр псаоу къагъэнэжьыгъ. Ащ нэмыкI тхьамыкIагъохэми ядэгъэзыжьын такъикъ заулэкIэ къулыкъушIэхэм зэрэзэшIуахыгъэр къагъэлъэгъуагъ. ОшIэ-дэмышIагъэ къэхъумэ агъэфедэрэ техникэ зэфэшъхьафхэм, Iэмэ-псымэхэм нэIуасэ афашIыгъэх. Егъэджэн-методическэ зэхахьэм джыри зэ къыгъэлъэгъуагъ ошIэ-дэмышIэ Iофыгъохэм ядэгъэзыжьын республикэр икъоу зэрафэхьазырыр.

ПIАТIЫКЪО Анет.
Сурэтыр Iэшъынэ Аслъан къытырихыгъ.

Адыгеим и Лъэпкъ музей икъэгъэлъэгъон Шъачэ къыщызэIуахыгъ

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей икъэгъэлъэгъонэу адыгэхэм якультурэ фэгъэхьыгъэр Шъачэ дэт художественнэ музеим къыщызэIуахыгъ. Къэгъэлъэгъоным икъызэIухын хэлэжьагъэх къалэу Шъачэ иадминистрацие культурэмкIэ игъэIорышIапIэ ипащэ игуадзэу Елена Машинистовар, Адыгеим культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипащэу Лиана Баяновар, Шъачэ дэт художественнэ музеим ипащэу Петр Хрисановыр, ащ игуадзэу Светлана Шелиховар, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей ипащэу Джыгунэ Фатимэ, ащ игуадзэу Шэуджэн Налмэс, Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ музей иIофышIэхэр, общественностымрэ къэбар жъугъэм иамалхэмрэ ялIыкIохэр.

Адыгеим и Лъэпкъ музей икъэгъэлъэгъон культурэ олимпиадэу «Шъачэ-2014»-рэ зыфиIорэм ипрограммэу агъэхьазырырэм ифэшъошэ чIыпIэ щиубытыщт. Тиреспубликэ итворческэ кIуачIэхэм мы зыр арэп культурэ олимпиадэм яIахьышIу зэрэхашIыхьэрэр. ГущыIэм пае, 2011-рэ илъэсым Адыгеим лъэпкъ къашъохэмкIэ и Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Налмэсыр» Урысыем ишъолъырхэм яапэрэ марафон хэлэжьэгъагъ, 2012-рэ илъэсым Адыгеим лъэпкъ орэдхэмкIэ и Къэралыгъо ансамблэу «Ислъамыер» Урысыем ишъолъырхэм яятIонэрэ марафон къалэхэу Лондонрэ Шъачэрэ щахэлэжьэгъагъ. 2014-рэ илъэсым икIымафэ щыIэщт Олимпийскэ джэгунхэм якультурэ программэ къыдыхэлъытагъэу музейхэм я Илъэс къэгъэлъэгъонэу «Адыгэхэм якультурэ» зыфиIорэмкIэ къызэрэзэIуахыгъэр аукъодыеу щытэп. Шъачэ дэт художественнэ музеим изал заулэмэ экспонат гъэшIэгъонхэр къащагъэлъэгъощтых — археологхэм къычIатIыкIыжьыгъэхэу, дышъэм, тыжьыным ыкIи нэмыкIхэм ахэшIыкIыгъэ ижъырэ хьапщыпхэу, лъэпкъ Iэпэщысэхэу пкъыгъо 600-м ехъу ахэм ахэлъ. Адыгеим инепэрэ мафэ, республикэм иэкономикэ, исоциальнэ зэхъоныгъэхэм афэгъэхьыгъэ сурэтхэр залхэм ащыщ горэм къыщагъэлъэгъощтых.

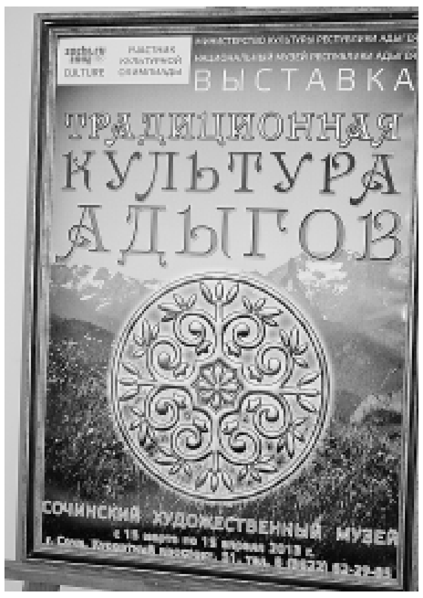

— Мы къэгъэлъэгъоным амал аригъэгъотыщт Адыгеим итарихъ кIэн нэIуасэ зыфашIынэу. ЛIэшIэгъубэмэ къакIоцI тичIыгужъ шъэфэу зыдиIыгъыгъэхэм ащыщхэм ашъхьэ къафырихыщт, тилъэпкъ итхыдэжьхэм, итаурыхъхэм, икультурэ, ишэн-хабзэхэм нэIуасэ афишIыщтых, — джарэущтэу къыщеIо Адыгеим и ЛIышъхьэу ТхьакIущынэ Аслъан ишIуфэс псалъэ.

Шъачэ къыщызэIуахыгъэ къэгъэлъэгъоным цIыфхэм апэрэу экспонат гъэшIэгъонхэм нэIуасэ защыфашIыщт. ГущыIэм пае, поселкэу ХъымыщкIэй дэжь археологхэм бэмышIэу къыщычIатIыкIыгъэ, тиэрэ ыпэкIэ я IV-рэ лIэшIэгъум агъэфедэщтыгъэ тыжьын шъуалъэр ахэм ахэлъ. Джащ фэдэу къуаджэу Тэуехьаблэ пэмычыжьэу къыщычIатIыкIыгъэ, тиэрэ ыпэкIэ я II-рэ лIэшIэгъум агъэфедэщтыгъэ дышъэ Iэхъухэу къэгъэлъэгъонэу «Адыгеим идышъэхэр» зыфиIорэм иэкспонат анахь дэгъухэм ахагъэхьагъэхэри зэрагъэлъэгъун алъэкIыщт. ЗэолIэхэр зытешIыхьэгъэ джэрз Iэлъынхэри экспонатхэм ахалъыщтых.

Къэгъэлъэгъоным жъоныгъуакIэм и 20-м нэс Iоф ышIэщт.

(Тикорр.).

Республикэ зэнэкъокъум икIэуххэм яхьылIагъ

Адыгэ Республикэм IофшIэным икъэухъумэнкIэ комиссием иззэсыгъоу мэзаем и 26-м щыIагъэм республикэ зэнэкъокъоу «2012-рэ илъэсым IофшIэным икъэухъумэнкIэ организацие анахь дэгъур» зыфиIорэм икIэуххэр щызэфахьысыжьыгъэх. Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ 2011-рэ илъэсым мэзаем и 1-м ышIыгъэ унашъоу N 12-р зытетэу «2011 — 2013-рэ илъэсхэм республикэ зэнэкъокъоу «IофшIэным икъэухъумэнкIэ организацие анахь дэгъур» зыфиIорэр зэхэщэгъэным ехьылIагъ» зыфиIорэмкIэ аухэсыгъэ Положением диштэу мы зэнэкъокъур рагъэкIокIыгъ.

Зэнэкъокъур зытегъэпсыхьагъэр IофшIэным икъэухъумэн нахьышIоу зэхэщэгъэныр, республикэм иорганизациехэм IофшIэнымкIэ амалэу яIэхэм зыкъягъэIэтыгъэныр, IофшIэн язытыхэрэр лэжьакIохэм яIофшIэпIэ чIыпIэхэр щынэгъончъэнхэм нахь ыгъэгумэкIынхэр, производствэм зэрэщыфыкъохэрэр нахь макIэ шIыгъэныр, сэнэхьатым епхыгъэ узхэр нахь макIэу къягъэутэлIэгъэныр ары. 2012-рэ илъэсым зэхащэгъэгъэ зэнэкъокъум пстэумкIи республикэм иорганизацие 243-рэ хэлэжьагъ.

Зэнэкъокъур чзэыуитIукIэ рекIокIыгъ. Апэрэ чзэыур зэхэзыщагъэр, ащ икIэуххэр зэфэзыхьысыжьыгъэхэр, республикэ зэнэкъокъум иапэрэ чзэыу хэлэжьэгъэ организациехэм къаIэкIэкIыгъэ къэбархэр зэхэзыфыгъэхэр IофшIэнымкIэ ыкIи цIыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкIэ чIыпIэ къулыкъухэмрэ чIыпIэ зыгъэIорышIэжьынымкIэ къулыкъухэмрэ ары.

Зэнэкъокъум иапэрэ чзэыу икIэуххэр 2012-рэ илъэсым мэзаем и 15-м нэс республикэм икъалэхэмрэ ирайонхэмрэ ащызэфахьысыжьыгъагъэх, муниципальнэ образованиехэм япащэхэм ащкIэ унэшъо гъэнэфагъэхэр аштэгъагъэх. Зэнэкъокъум щытекIогъэ организациехэм апае муниципальнэ образованиехэм яадминистрациехэм ахьщэ къыхагъэкIыгъагъ. ГущыIэм пае, къалэу Мыекъуапэ иадминистрацие сомэ мин 50, Теуцожь районым иадминистрацие сомэ мини 6,5-рэ, Мыекъопэ районым иадминистрацие сомэ мини 5 къыхагъэкIыгъагъ. Зэнэкъокъум иапэрэ чзэыу щытекIогъэ организациехэм яматериалхэр агъэнэфэгъэгъэ пIалъэхэм Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ IэкIагъэхьэгъагъэх республикэ зэнэкъокъум иятIонэрэ чзэыу хэлэжьэнхэм фэшI.

Республикэ зэнэкъокъоу «2012-рэ илъэсым IофшIэным икъэухъумэнкIэ организацие анахь дэгъур» зыфиIорэм щытекIуагъэхэр гъэнэфэгъэнхэм фэшI министерствэм иунашъокIэ зэхащэгъэ купым 2012-рэ илъэсым мэзаем и 15-м щегъэжьагъэу и 20-м нэс щытхъуцIэу «2012-рэ илъэсым IофшIэным икъэухъумэнкIэ организацие анахь дэгъур» зыфиIорэр зыфагъэшъуашэ зышIоигъо организациехэм IофшIэнымкIэ амалэу яIэхэр ыуплъэкIугъэх.

КъырахьылIэгъэ материалхэм захэплъэ нэуж комиссием унашъо ышIыгъ республикэ зэнэкъокъоу «2012-рэ илъэсым IофшIэным икъэухъумэнкIэ организацие анахь дэгъур» зыфиIорэм щытекIуагъэхэу лъытэгъэнхэу ыкIи а I-рэ, я II-рэ, я III-рэ степень зиIэ дипломхэмрэ шIухьафтын лъапIэхэмрэ афэгъэшъошэгъэнхэу Адыгэ Республикэм мыщ фэдэ иорганизациехэу:

а 1-рэ чIыпIэр къэзыхьыгъэм — Iахьзэхэлъ зэIухыгъэ обществэу «Кубаньэнерго» икъутамэу «Адыгэ электрическэ сетьхэр» зыфиIорэм;

я 2-рэ чIыпIэр къэзыхьыгъэм — Iахьзэхэлъ зэфэшIыгъэ обществэу «ПсэолъапхъэхэрIкъыдэзыгъэкIырэ Инэм комбинатым»;

я 3-рэ чIыпIэр къэзыхьыгъэм — Iахьзэхэлъ зэIухыгъэ обществэу «Адыггаз» зыфиIорэм.

IофшIэным икъэухъумэнкIэ джащ фэдэу дэгъоу Iоф зэрашIагъэр хэгъэунэфыкIыгъэн фае пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу МПК-у «Мыекъопэ пивэшI заводым», ПЭУ-у «Красногвардейскрайгаз» зыфиIорэм, Тэхъутэмыкъое районымкIэ пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «Формика-Юг» зыфиIорэм, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Шэуджэн ДРСУ»-м, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо унитарнэ предприятиеу «Теуцожь ДРСУ»-м, Iахьзэхэлъ зэIухыгъэ обществэу «Джэджэ щэ заводым», муниципальнэ бюджет учреждениеу «Адыгэкъалэ гупчэ сымэджэщым», Коцхьэблэ районымкIэ пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «Мамырыкъу» зыфиIорэм, Мыекъопэ районымкIэ пшъэдэкIыжьэу ыхьырэмкIэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиIэ обществэу «Стоматологие гупч» зыфиIорэм.

Зигугъу къэтшIыгъэ предприятиехэм IофшIэныр щынэгъончъэу ащызэхэщэгъэным тегъэпсыхьэгъэ Iофтхьабзэхэр игъэкIотыгъэу ащызэрахьэх, IофшIэным икъэухъумэн фэгъэзэгъэ къулыкъухэр ащызэхэщагъэх, IофшIэкIэ амалхэр нахьышIу шIыгъэнхэм атегъэпсыхьэгъэ амалхэр ащызэрахьэх, япроизводствэхэм шъобжхэр ащатыращагъэу агъэунэфыгъэп.

Адыгэ Республикэм IофшIэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэкIэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу

Iэнэ хъураер шIэжь тиIэным фэгъэхьыгъагъ

БэмышIэу Теуцожь районым иветеранхэм я Совет итхьаматэу НэмытIэкъо Юрэ тызыIокIэм къытиIуагъ Нэшъукъое тхылъеджапIэм иIофышIэхэм Iэнэ хъурэе гъэшIэгъон зэрэзэхащэгъагъэр, ащ ежьыри зэрэрагъэблэгъэгъагъэр, къызэрэщыгущыIагъэр. Зыфэгъэхьыгъагъэр 1918-рэ илъэсым Дзэ Плъыжьым идзэкIолIхэм лажьи хьакъи зимыIэ къоджэдэсыбэ зэраукIыгъагъэр илъэс 95-рэ зэрэхъугъэр ары.

Ащ ыуж Iофтхьабзэр зыдэщыIэгъэ псэупIэу Нэшъукъуае тыкIуагъ. Iэнэ хъураер зезыщагъэу, тигъэзет иныбджэгъоу, егъэджэн-пIуныгъэм иветеранэу КIыкI Вячеслав зыудгъэкIагъ. Ащ къызэрэтфиIотагъэмкIэ, 1918-рэ илъэсым Дзэ Плъыжьым хэтыгъэхэм къуаджэхэу Гъобэкъуае, Нэшъукъуае, Джэджэхьаблэ, Къунчыкъохьаблэ тхьамыкIэгъошхоу адашIыхьагъэм, лажьи хьакъи зимыIэ цIыф къызэрыкIуабэ адафи зэраукIыгъэм афэгъэхьыгъэ Iэнэ хъураем изэхэщэн кIэщакIо фэхъугъэхэр Нэшъукъое тхылъеджапIэм ипащэу КIыкI Заремэрэ Нэшъукъое гурыт еджапIэм икIэлэегъаджэу ЕхъулIэ Зарэрэ.

— Iэнэ хъураем изыфэгъэхьазырынкIэ а бзылъфыгъитIумэ апшъэ ифагъэр бэдэд, — еIо КIыкI Вячеслав. — Гъобэкъуае, Къунчыкъохьаблэ, Нэшъукъуае ялIыкIохэри, район администрацием къикIыгъэхэри щыIагъэх. Къэгъэлъэгъон пхъэмбгъоу агъэхьазырыгъэм аукIыгъэхэм ясурэтхэр еIулIыгъагъэх. Гъыбзэу къырагъаIорэми кIышъоцыр къыгъэтэджэу къыплъыIэсыщтыгъэ, фильмэу къагъэлъэгъуагъэм къоджэдэсхэр зэраукIыхэрэр, ахэм яхьадэхэр щыплъэгъущтыгъэх. А бэлахьым фэгъэхьыгъэ усэхэми къяджагъэх. Сэры зэхъугъэр зезыщагъэр ыкIи сипэублэ, псалъэ къыщыхэзгъэщыгъ хэти зэрэтымыгъэпыирэр, гу Iае зэрэфэтымышIырэр, Iэнэ хъураер шIэжь тиIэным, тарихъым тыщыгъозэным, ар къэнэным, къыткIэхъухьэхэрэми ашIэным, лажьи хьакъи ямыIэу аукIыгъэхэм саугъэтхэр афагъэуцунхэм, тщымыгъупшэнхэм афэгъэхьыгъ. НэшъукъуаекIэ Дзэ Плъыжьым хэтыгъэхэм нэбгыри 111-рэ аукIыгъ. Ахэм ацIэ-алъэкъуацIэхэр къытфэзыгъэнэжьыгъэр заомрэ IофшIэнымрэ иветеранэу КIыкI Яхьыер ары. Гъобэкъуае пэблагъэу щаукIыгъэхэм саугъэтэу афэдгъэуцугъэр къэтшIыхьагъ, тэгъэкъабзэ.

ГъобэкъуаекIэ къикIыгъэ СтIашъу Майор лажьи хьакъи ямыIэу якъоджэгъоу аукIыгъэхэм афэгъэхьыгъэ гъыбзэу Теуцожь Цыгъорэ Къат Щэбанэрэ аусыгъэм къеджагъ. Нэужым аукIыгъэхэм псау горэ къахэкIыжьыкъомэ аIоээ Дзэ Плъыжьым идзэкIолIхэр штыкхэмкIэ ахэпыджэжьыхэзэ зырекIокIыхи Iэшъынэ Исхьакърэ ГъукIэлI Заурбэчрэ щэIагъэ къызхагъафи зыкъызэрамыгъэсысыгъэр, укIакIохэр зашъхьарэкIыжьхэм, уIэгъэ хьылъэхэр ателъыгъэхэми, ячылэ къагъэзэжьи загъэхъужькэм ыуж бэрэ зэрэщыIэжьыгъэхэр къафиIотагъ.

ГъобэкъуаекIэ СтIашъу Вячеслав райсоветым инароднэ депутат. Ари Iэнэ хъураем хэлэжьагъ. Ащ къызэриIуагъэмкIэ, Гъобэкъуае щыщэу Дзэ Плъыжьым лажьи хьакъи ямыIэу екIодылIагъэр хъулъфыгъэ 340-рэ. Чылэм дафыгъэхэр совхозэу «Майский» зыфиIощтыгъэм иятIонэрэ отделениекIэ узырекIокIыкIэ Шъхьагуащэ иадырабгъукIэ щаукIыгъэх. Ахэм яшIэжь фэгъэхьыгъэ мыжъошхо къаригъэщи, тетхагъэхэр фаригъэшIыхи, культурэм иунэжъ дэжь зэращигъэтIылъыгъагъэр къыIуагъ.

Къунчыкъохьаблэ щыщэу нэбгыри 111-рэ зэраукIыгъэр Пэнэшъу Азмэт зэхахьэм къыщиIуагъ.

Iэнэ хъураем ПэнэжъыкъуаекIэ НэмытIэкъо Юри къыщыгущыIагъ. Ащ къызэриIуагъэмкIэ (ары тарихъым зэрэхэлъыри), НэмытIэкъо Исмахьилэ (ар ятэшыгъ) Дзэ Плъыжьэу къакIорэм щыгъу-пIастэр пигъохи, жьэбзэ дахэкIэ пэгъокIи, ПэнэжъыкъуаекIэ зы нэбгыри дигъэкIодыкIыгъэп, дзэр чылэм къыдимыгъахьэу, ОчэпщыекIи, ПчыхьалIыкъуаекIи ымыгъакIоу, Старо-ЗеленэмкIэ ригъэкIокIыхи КалуженскэмкIэ ытIупщыгъэх.

Нэшъукъуае инахьыжъхэу купышхо Iэнэ хъураем хэлэжьагъ. КъыщыгущыIагъэхэм ащыщых КIыкI Абрек, УдыкIэко Казбек, нэмыкIхэри. Зэхахьэм хэлэжьагъэх ыкIи ПэнэжъыкъуаекIэ чIыпIэ коим ипащэу Кушъу Аслъанрэ районым инахьыжъхэм ясовет ипащэу Хъот Ерстэмрэ.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

ШIУШIЭ IЭПЫIЭГЪУМРЭ УАХЪТЭМРЭ

Сирием къикIыжьыгъэхэм тафэгумэкIы

Сирием къикIыжьыгъэ адыгэмэ шIушIэ IэпыIэгъу язытырэмэ япчъагъэ кыыхэхъо. Хы ШIуцIэ Iушъом щыпсэурэ тилъэпкъэгъумэ къаугъоигъэ ахъщэр, пхъэшъхьэ–мышъхьэхэр тыгъуасэ Мыекъуапэ къащагъэх. Гуманитар ушэтынхэм апылъ Адыгэ республикэ институтым зэхахьэу щыкIуагъэм зэлъэпкъэгъухэр гущыIэгъу щызэфэхъугъэх.

— Мы уахътэм Сирием щырэхьатэп. Хэгъэгум ис тилъэпкъэгъухэр гузэжъогъу, кIодыпIэ ифагъэх, — къыIуагъ гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым идиректорэу, шIэныгъэлэжьэу Бырсыр Батырбый. — Тиныбджэгъухэр, тиунэкъощхэр, тинэIуасэхэр Сирием исых. Къин хэфагъэхэр политикэшхом хэзыщэхэ зышIоигъохэр щыIэх. Тилъэпкъэгъухэм тишIуагъэ ядгъэкIызэ, хэкум рэхьат щядгъэгъоты тшIоигъу.

ХыIушъом щыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм я Адыгэ Хасэ итхьаматэу КIакIыхъу Мэджыдэ, лъэпкъ искусствэм пыщагъэу, IофшIэным иветеранэу ТIэшъу Мурадинэ, динлэжьэу Шъхьэлэхъо Батмызэ, хэкум къэзыгъэзэжьырэмэ IэпыIэгъу ятыгъэным дэлэжьэрэ фондэу «Фэсыжьапщым» ыцIэкIэ МэщфэшIу Нэджэдэт, нэмыкIхэри къэгущыIагъэх. АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Шъхьэлэхъо Аскэр зэхахьэр зэрищагъ. Тилъэпкъэгъу нэбгырэ 554-рэ Сирием къызэрикIыжьыгъэр ащ хигъэунэфыкIыгъ. Мыекъуапэ, Пэнэхэс, Мамхыгъэ, Хьакурынэхьаблэ, Адыгэкъалэ, Щынджые, Инэм, нэмыкIхэм псэупIэ ащызэрагъэгъотыгъ.

— Сомэ мин 245-рэ къэтыугъоигъ. Ащ щыщэу сомэ мин 70-р Шъачэ и ПсышIопэ район иадминистрацие ипащэ къытитыгъ, — къытиIуагъ КIакIыхъу Мэджылэ. — Дэжъыеу къаугъоигъэр, нэмыкIхэри къафэтщагъэх.

Сирием къикIыжьыгъэхэм лъэпкъ Iофыгъомэ афэгъэхьыгъэ тхылъхэр, Едыдж Батырай, Цуекъо Алый, Хьанэхъу Руслъан, нэмыкIхэм атхыгъэхэр шIухьафтын афашIыгъэх.

Пщынаоу Гъонэжьыкъо Хъалидэ пхъэкIычаоу Къэбжъ Мэдинэ игъусэу зэхахьэм ипчэгу къиуцохи, адыгэ орэдыжъхэр агъэжъынчыгъэх. Едыдж Мустаф, ЛIышэ Омар, Югъар Самыр Сирием къикIыжьыгъэх, адыгабзэр дэгъоу ашIэ. IэпыIэгъу къафэхъухэрэм лъэшэу афэразэх. Пшъэшъэ нэгушIохэу Хъунэго Тае, Хъуажърэкъо Сипсэ, СтIашъу Салим, Шэожъ Сэлам еджэх. Адыгэ Республикэм гупсэф щагъотыгъ.

ЯчIыгу къэзыгъэзэжьыгъэхэм лъапсэр агъэпытэным фэшI шIушIэ IэпыIэгъу язытырэмэ япчъагъэ зэрэхахъорэм тегъэгушIо.

Сурэтхэр зэхахьэм къыщытырахыгъэх.

МУЗЕИМ ИКЪЭГЪЭЛЪЭГЪОНХЭМРЭ ТЕАТРЭХЭМРЭ

СурэтышIыр зыхэмылэжьэрэ спектаклэ щыIэп

Музеир, театрэр, сурэтышIхэр. Сыда ахэр зэзыпхырэр? КъокIыпIэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкIэ я Къэралыгъо музееу Мыекъуапэ дэтым къыщызэIуахыгъэ къэгъэлъэгъоныр Адыгэ Республикэм итеатрэхэм ясурэтышIхэм яIофшIагъэ къытегущыIэ.

Музеим идиректорэу Кушъу Нэфсэт зэхахьэр къызэIуихызэ, кIэщакIохэм ягупшысэхэм зягъэушъомбгъугъэн фаеу ылъытагъ. Театрэм сыд фэдэ спектаклэ щагъэуцущтми, драматургым ытхыгъэм техыгъэ сурэтхэр, артистхэр зэрэфэпагъэхэр нэгум къыкIэуцох. Адыгэ Республикэм итеатрэхэм яIофышIэхэм ясоюз, Лъэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцIэкIэ щытыр, Урыс театрэу Александр Пушкиным ыцIэкIэ щытыр, Камернэ музыкальнэ театрэу Хьанэхъу Адамэ ыцIэкIэ щытыр, АР-м и Къэралыгъо академическэ къэшъокIо ансамблэу «Налмэсыр», нысхъапэхэм ятеатрэу «Дышъэ къошыныр», КъокIыпIэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмкIэ я Къэралыгъо музееу Мыекъуапэ дэтыр Iофтхабзэм чанэу хэлэжьагъэх.

Культурэм иIофышIэхэу Зыхьэ Заурбый, Сулеймэн Юнис, Ацумыжъ Сар, Зыхьэ Мэлайчэт, Сулеймэн Фатим, Жэнэ Нэфсэт, Бырсыр Абдулахь, Галина Бураковар, Давид Манакьян, Джолэ Ларис, нэмыкIхэри зэхахьэм къыщыгущыIагъэх. СурэтышIхэм яшIуагъэкIэ спектаклэхэр нахь гъэшIэгъон зэрэхъухэрэм яеплъыкIэхэр къыраIолIагъэх. СурэтышIыр, режиссерыр, артистыр зэрэзэгурыIохэрэм, шIыкIэшIоу къагъотырэм спектаклэхэм купкIэу яIэр къызэIуахы.

Бырсыр Абдулахь, Александр Резюкиным, Сихъу Рэмэзанэ, Даур Людмилэ, Ирина Школян, Галина Бураковам, Ольга Плетневам, нэмыкI сурэтышIхэм яIофшIагъэ спектаклэхэм ащытэлъэгъу. Тиартист цIэрыIохэу Жэнэ Нэфсэт, Устэкъо Мыхъутар, нэмыкIхэм ясурэтхэр музеим къыщагъэлъагъох.

Адыгэмэ ящыIэкIэ-псэукIэ къыриIотыкIызэ, Сихъу Рэмэзанэ спектаклэхэм адиштэрэ сурэт гъэшIэгъоныбэ ышIыгъ. «Мэдэя» зыфиIорэр тарихъым епхыгъ, сурэтышIым лъэхъэнэ чыжьэм ухещэ. «ПсэлъыхъохэмI», «Дэхэбаринэ ихьакIэщ», «КъокIас», фэшъхьаф спектаклэхэм япхыгъэ сурэтхэр зэрэзэтекIыхэрэр зэбгъапшэхэ пшIоигъоу уахътэ къыокIу. Даур Людмилэ адыгэ саеу ышIыгъэр дахэ, нэр пIэпехы. Ащ еуцуалIэхэзэ нэбгырабэмэ нэпэеплъ сурэтхэр атырахыгъэх.

Къашъоу «Ислъамыем икъэхъукIэр» Адыгеимрэ Темыр Осетиемрэ янароднэ артистэу Къулэ Мыхьамэт ыгъэуцугъ. Ольга Плетневам щыгъыным исурэт, къэшъокIо ансамблэу «Налмэсым» идапIэ иIофышIэхэу Алыбэрд Зарэрэ Нэхэе Фатимэрэ бгъэжьымрэ бгъашхъомрэ яобраз къэзыгъэлъэгъорэ артистхэм щыгъынэу ащыгъыр ашIыгъ. Музеим къэкIуагъэхэу зэхахьэм хэлэжьагъэмэ ар агу рихьыгъ, нэмыкI сурэтхэм зэратекIырэм уасэ фашIыгъ.

Адыгеим итеатрэхэм яIофышIэхэм ясоюз илъэс 25-рэ, камернэ музыкальнэ театрэу А. Хьанэхъум ыцIэкIэ щытыр илъэс 20 зэрэхъухэрэр музеим щыхагъэунэфыкIыщтых. Адыгэ РеспубликэмкIэ культурэмкIэ и Министерствэ иотдел ипащэу Шэуджэн Бэлэ къэгъэлъэгъоным еплъыгъ. Зэхахьэм къызэрэщиIуагъэу, сурэтышIхэм узэращытхъун щыI. Адыгеим исурэтышIхэм ясоюз итхьаматэу Хъуажъ Рэмэзанэ музеим, театрэхэм яIофышIэхэм зэрафэразэм тыщигъэгъозагъ.

НэкIубгъор зыгъэхьазырыгъэр ЕМТIЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редактор шъхьаIэр
ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр
МЭЩЛIЭКЪО Саид

Редактор шъхьаIэм игуадзэр — пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр
ХЪУРМЭ Хъусен

Редакцием зыдэщыIэр:
385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр: 52-16-79,
редактор шъхьаIэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжь зыхьырэ секретарыр: 52-16-77.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьатыгъэр:
Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъыIэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чIыпIэ гъэIорышIапI, зэраушыхьатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

Пчъагъэр 4272
Индексхэр 52161 52162
Зак. 728

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00